

Sygn. akt IV CSK 398/20

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa A. B.
przeciwko W. Spółce Akcyjnej
w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 kwietnia 2020 r., sygn. akt I AGa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 16 kwietnia 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanej W. Spółki Akcyjnej w W. od wyroku wstępnego Sądu Okręgowego w B. z 4 grudnia 2019 r., w sprawie z powództwa A. B. o zapłatę.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła pozwana, powołując się na naruszenie art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z brzmieniem umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej potwierdzonej polisą numer (...) z zw. z § 6 ust. 1 pkt 17 oraz Klauzul nr 5 i nr 12 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej, art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z brzmieniem umowy

ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej potwierdzonej polisą numer (...) z zw. z § 1 Klauzuli nr 12 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej, art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z brzmieniem umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej potwierdzonej polisą numer (...) z zw. z § 6 ust. 1 pkt 16 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Podała, że naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa materialnego spowodowało wydanie wyroku niesłusznego. Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył reguły interpretacyjne, a zmieniając w pewnym zakresie ocenę stanu faktycznego sprawy dokonaną uprzednio przez Sąd Okręgowy, nie dokonał na nowo subsumpcji zapisów umowy ubezpieczenia pod ustalony stan faktyczny sprawy. Brak dokonania interpretacji zapisów umowy łączącej strony pod względem logicznym prowadził do naruszenia w sposób rażący dyspozycji art. 65 § 1 i 2 k.c.

5. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę

przepisów. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

6. Skarżąca nie sprostала powyższym wymaganiom. Analizę skargi kasacyjnej pozwanej należy poprzedzić przypomnieniem, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią, niezależne od siebie wymagania skargi kasacyjnej. Skarżąca, formułując więc wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie, powinna przedstawić wyodrębniony, samodzielny wywód prawny odnoszący się do wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W wywodzie takim skarżąca powinna przytoczyć wszystkie argumenty potrzebne do analizy podanych w skardze okoliczności, odnosząc się do przesłanek, o jakich mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Skarżąca ograniczyła się natomiast do ogólnego podania, że Sąd Apelacyjny naruszył art. 65 § 1 i 2 k.c., ponieważ przy dokonywaniu interpretacji umowy, należy badać całą treść umowy z uwzględnieniem postanowień zawartych w Ogólnych Warunkach Ubezpieczeń, stanowiących integralną część umowy ubezpieczenia, a dokonanie "wrywkowej" interpretacji jest oczywiście nieprawidłowe. Skarga nie zawiera jednak - w ramach wniosku o przyjęcie do rozpoznania z uzasadnieniem – wskazania jakie konkretnie postanowienia Ogólnych Warunków Ubezpieczeń zostały pominięte i w jaki sposób prowadziło to do oczywiście błędnej wykładni umowy łączącej strony. Skarżąca nie przytoczyła też argumentów, świadczących o tym, że prowadziło to do mającego charakter kwalifikowany, widoczny bez potrzeby dokonania głębszej analizy, naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego. Samo ogólne powołanie się na zasady wykładni umów i odwołanie do dyrektyw interpretacyjnych zawartych

w art. 65 k.c., bez wskazania jakie z nich i w jaki sposób zostały naruszone, jest niewystarczające.

7. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Z uwagi na to, że skarga kasacyjna została wniesiona w ramach kontroli wyroku wstępnego, brak było podstaw do zamieszczania w orzeczeniu Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego; wydane przez Sąd Najwyższy postanowienie nie kończy bowiem postępowania w sprawie w rozumieniu art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c.